

Research Paper

Perceptions of the Medical Students of Jahrom University of Medical Sciences About the Use of Logbooks in Clinical Departments: A Cross-sectional Study

Shahram Shafa¹ , Nafiseh Esmaelpour², Mohammad Hadi Pahlevanpour Jahromi³ , Mohammad Reza Rezaeimehr⁴ , *Elahe Rahmanian⁵

1. Department of Orthopaedics, Jahrom University of Medical Sciences, Jahrom, Iran.
2. Instructor of Community Health Nursing, Jahrom University of Medical Sciences, Jahrom, Iran.
3. Department of Nursing, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.
4. Department of Urology, Jahrom University of Medical Sciences, Jahrom, Iran.
5. Department of Anesthesiology, Jahrom University of Medical Sciences, Jahrom, Iran.

Use your device to scan
and read the article online

Citation Shafa SH, Esmaelpour N, Pahlevanpour Jahromi MH, Rezaeimehr MR, Rahamanian E. [Perceptions of the Medical Students of Jahrom University of Medical Sciences About the Use of Logbooks in Clinical Departments: A Cross-sectional Study (Persian)]. *Development Strategies in Medical Education*. 2023; 10(2):156-167. <https://doi.org/10.32598/DSME.10.2.556.1>

doi <https://doi.org/10.32598/DSME.10.2.556.1>

ABSTRACT

Article Info:

Received: 13 Mar 2023
Accepted: 29 Mar 2023
Available Online: 01 July 2023

Key words:

Medical students,
Logbook, Clinical
departments

Background Logbook is a tool for recording daily clinical examination reports and clinical skills activities. The present study aims to investigate the perceptions of medical students regarding the use of logbook in clinical departments of teaching hospitals affiliated to Jahrom University of Medical Sciences (JUMS).
Methods This is a descriptive cross-sectional study that was conducted on 94 students of JUMS in 2023. The data collection tools included a sociodemographic form and a questionnaire measuring the quality and necessity of the logbooks. Data analysis was done in SPSS software, version 21 using descriptive and inferential statistics.

Results The mean total score of perceptions about the logbook was 46.5 ± 26.16 (out of 100), which is below the average level (cut-off point of 50). The scores about necessity, quality, and outcomes of using logbooks were also below the average level. The results of a non-parametric test showed that medical students' opinions about the use of logbook in clinical departments was not significantly different based on the sociodemographic characteristics ($P > 0.05$).

Conclusion The JUMS students' perceptions about the use of logbooks in clinical departments is below the average level. To improve the situation, it is necessary to pay special attention to the design and format of logbooks, the necessity of using the logbooks, and the quality of the logbook content.

*** Corresponding Author:**

Elahe Rahamanian, Assistant Professor.

Address: Department of Anesthesiology, Jahrom University of Medical Sciences, Jahrom, Iran.

Tel: +98 (917) 0191530

E-mail: ela1389@yahoo.com

Copyright © 2024 The Author(s);

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (CC-BY-NC: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.en>), which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

Extended Abstract

Introduction

Clinical education is the most important part of nursing education [1-3]. Clinical education is a facilitating activity for learning in the clinical environment, during which students gain experiences by being at the patient's bedside and apply the learned concepts in practice. In clinical education, an opportunity is provided for students to transform their theoretical knowledge into various mental, psychological and motor skills that are necessary for patient care [4]. The evaluation of clinical skills is considered one of the most important aspects of medical student evaluation [5]. Applying new educational techniques, increasing the productivity, and improving efficiency are the goals pursued by all educational settings in the world, especially medical universities [6]. Considering the importance of clinical education for medical students and the knowledge of using logbooks, and given the lack of research on the perceptions of medical students in this field, the present study aims to survey the perceptions of medical students regarding the use of logbooks in the clinical departments of teaching hospitals in Jahrom, Iran.

Methods

This descriptive cross-sectional study was conducted in 2023 on 94 medical students from [Jahrom University of Medical Sciences](#) who had a log book during their internship in clinical departments. They were selected by a census method. A logbook was designed and compiled separately based on the heading provided by the ministry of health and according to the educational needs of students in clinical departments, tailored to meet the goals of each department. The data collection tools included a sociodemographic form (surveying age, gender, local/non-local student, place of residence, marital status, educational level) and a questionnaire measuring the quality and necessity of the logbook. It consists of 36 items that surveys the perceptions of students in three areas: the necessity of using logbooks (8 items), the quality of the logbook content (21 items), and outcomes of using logbooks (7 items). The items were rated on a three-point Likert scale as yes (3 points), to some extent (2 points), and no (1 point). The total score ranges from 36 to 108. The validity and reliability of the questionnaire was confirmed in Najafi et al.'s study [20]. Data analysis was done in SPSS software, version 21 and using descriptive statistics (mean, standard de-

viation, frequency, percentage) and inferential statistics. The significance level was set 0.05.

Results

Out of 94 participants, 41.5% were students, 41.5% were externs, and 17.0% were interns. Most of them were under 25 years old (60.6%) and single (67%). Also, 69.1% were female and the rest were male. The mean total score of medical students' opinion about the logbook was 46.5 ± 26.16 (out of 100), which is below the average level (cut-off point of 50). Their scores about necessity, quality, and outcomes of using logbooks were also below the average level. The results of the non-parametric test showed that medical students' opinions about the use of logbook in clinical departments was not significantly different based on the sociodemographic characteristics ($P>0.05$).

Conclusion

The purpose of this study was to survey the opinions of medical students regarding the use of logbook in the clinical departments of teaching hospitals affiliated to [Jahrom University of Medical Sciences](#). The results showed that their opinions were below the average level. To improve the situation, it is necessary to pay special attention to the design and format of logbooks, the necessity of using the logbooks, and the quality of the logbook content.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

This study was approved by the ethics committee of [Jahrom University of Medical Sciences](#) (Code: IR.JUMS.REC.1402.080).

Funding

This study was funded by [Jahrom University of Medical Sciences](#).

Authors' contributions

The authors contributed equally to preparing this article

Conflicts of interest

The authors declare no conflict of interest.

Acknowledgements

The authors would like to thank the Clinical Research Development Unit of [Peymanie Hospital](#) in Jahrom city for their cooperation.

مقاله پژوهشی

دیدگاه دانشجویان پزشکی نسبت به کاربرد لاگ بوک در بخش‌های بالینی: یک مطالعه توصیفی مقطعی در سال ۱۴۰۲

شهرام شفا^۱, نفیسه اسماعیلپور^۲, محمدهادی پهلوان پور چهرمی^۳, محمد رضا رضایی مهر^۴, الهه رحمانیان^۵

۱. گروه ارتودوکسی، دانشگاه علوم پزشکی چهرم، چهرم، ایران.
۲. کارشناسی ارشد پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی چهرم، چهرم، ایران.
۳. گروه پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.
۴. گروه اورولوژی، دانشگاه علوم پزشکی چهرم، چهرم، ایران.
۵. گروه بیهوشی، دانشگاه علوم پزشکی چهرم، چهرم، ایران.

Use your device to scan
and read the article online

Citation: Shafa SH, Esmaelpour N, Pahlevanpour Jahromi MH, Rezaeaimehr MR, Rahmani E. [Perceptions of the Medical Students of Jahrom University of Medical Sciences About the Use of Logbooks in Clinical Departments: A Cross-sectional Study (Persian)]. *Development Strategies in Medical Education*. 2023; 10(2):156-167. <https://doi.org/10.32598/DSME.10.2.556.1>

doi: <https://doi.org/10.32598/DSME.10.2.556.1>

چکیده

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱ اسفند ۲۲

تاریخ پذیرش: ۹ فروردین ۱۴۰۲

تاریخ انتشار: ۱۰ تیر ۱۴۰۲

مقدمه لاگ بوک وسیله ثبت فرآگیر محور است که آموزش‌نامه، گزارش روزانه و دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی هم نامیده می‌شود. مطالعه حاضر باهدف بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی نسبت به کاربرد لاگ بوک در بخش‌های بالینی بیمارستان‌های آموزشی درمانی دانشگاه علوم‌پزشکی چهرم انجام شد.

روزنهای این مطالعه مقطعی توصیفی بر روی ۹۴ نفر از دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم‌پزشکی چهرم در سال ۱۴۰۲ انجام شد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات در این مطالعه شامل اطلاعات جمعیت‌شناسنگی و سوالات مرتبط با کیفیت و ضرورت لاگ بوک است. تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۱ و با استفاده از آمارهای توصیفی و آزمون‌های آماری استنباطی انجام شد.

یافته‌ها میانگین نمره دیدگاه دانشجویان پزشکی نسبت به کاربرد لاگ بوک $46/26 \pm 5/16$ بود که پایین‌تر از سطح متوسط (کات پوینت ۵۰) است. همچنین میانگین نمره دیدگاه دانشجویان پزشکی در ابعاد پیامدهای موردنظر در طراحی فرم و فرایند اجرای لاگ بوک، ضرورت استفاده از لاگ بوک و کیفیت محتوای لاگ بوک از دیدگاه دانشجویان نیز پایین‌تر از سطح متوسط (کات پوینت ۵۰) قرار داشت. نتایج آزمون نایپارامتری نشان داد نمره دیدگاه دانشجویان پزشکی نسبت به کاربرد لاگ بوک در بخش‌های بالینی بر حسب مشخصات جمعیت‌شناسنگی معنی‌دار نیست ($P > 0.05$).

نتیجه‌گیری نتایج این مطالعه نشان داد دیدگاه دانشجویان پزشکی نسبت به کاربرد لاگ بوک پایین‌تر از سطح متوسط گزارش است. بنابراین برای بهبود این دیدگاه به توجه ویژه به ابعاد پیامدهای موردنظر در طراحی فرم و فرایند اجرای لاگ بوک، ضرورت استفاده از لاگ بوک و کیفیت محتوای لاگ بوک نیاز است.

کلیدواژه‌ها:

دانشجویان پزشکی،
لاگ بوک، بخش‌های
بالینی

* نویسنده مسئول:

دکتر الهه رحمانیان

نشانی: چهرم، دانشگاه علوم پزشکی چهرم، گروه بیهوشی.

تلفن: +۹۸ (۰)۹۱۷-۱۹۱۵۳۰

پست الکترونیکی: ela1389@yahoo.com

مقدمه

با وجود این در حال حاضر ارزشیابی بالینی دانشجویان بیشتر به صورت نهایی [۶] و با هدف نمره دادن به آنها صورت می‌گیرد [۹]. روش ارزشیابی متداول که به سیله فرم ارزشیابی بالینی انجام می‌شود، روش معلم محور و ذهنی است و کمتر از معیارهای عینی و رفتاری در آن بهره گرفته شده است [۷]. مطالعات مختلف نیز گزارشات متفاوتی از اثربخشی لاغ بوك در فعالیت‌های بالینی ذکر کرده‌اند. در مطالعه حیدری و همکاران به کارگیری لاغ بوك به آشناسازی دانشجو با وظایف و اهداف یادگیری، هدفمند کردن تلاش دانشجویان به سمت یادگیری وظایف محوله، هدفمندسازی تلاش استاید در جهت آموزش به دانشجویان، ایجاد تعامل آموزشی بین یاددهند و یادگیرنده و مستندسازی فعالیت عملی دانشجویان منجر شده است [۸].

در مطالعه لطفی، استفاده از لاغ بوك باعث ارتقای دانش و مهارت دانشجویان پرستاری در بخش زنان شده بود [۱۰]. نتایج مطالعه عسگری و همکاران نشان داد امکان دستیابی به کلیه اهداف و الزام‌های یادگیری با روش لاغ بوك محقق نمی‌شود [۱۵]. نتایج مطالعه اشک تراب و همکاران نشان داد در هر گروه نمرات افزایش یافته، اما این افزایش در گروه آزمایش بیشتر است [۱۶]. با توجه به اهمیت آموزش بالینی برای دانشجویان پزشکی و نیز آگاهی از اثربخشی استفاده از لاغ بوك با توجه به مطالعات صورت گرفته و با توجه به کمبود منابع تحقیقاتی در خصوص بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی در این زمینه ارزشیابی دوره‌ای محتوا و کیفیت لاغ بوك‌ها براساس نیازهای در حال تغییر دانشجویان پزشکی به عنوان گروه هدف، امری ضروری است. بنابراین مطالعه حاضر با هدف بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی نسبت به کاربرد لاغ بوك در بخش‌های بالینی بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه علوم‌پزشکی جهرم انجام شد.

مواد و روش‌ها

این مطالعه توصیفی مقطعی در سال ۱۴۰۲ بر روی ۹۴ نفر از دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم‌پزشکی جهرم که لاغ بوك را طی دوره کارآموزی یا کاروژی در بخش‌های بالینی داشتند، انجام شد. دانشجویان به روش سرشماری وارد مطالعه شدند. لاغ بوك براساس سرفصل ارائه شده از طرف وزارت‌تخانه و نیازهای آموزشی دانشجویان در بخش‌های بالینی متناسب با اهداف هر بخش به تفکیک طراحی و تدوین شد. معیارهای ورود به مطالعه شامل دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم‌پزشکی جهرم در مقطع کارآموزی و کاروژی و معیارهای خروج از مطالعه نیز شامل عدم همکاری در اجرای مطالعه، ناقص پر کردن پرسشنامه‌ها و مهمان یا انتقالی بودن دانشجویان بود.

ابزار جمع‌آوری اطلاعات در این مطالعه شامل ۲ پرسشنامه اطلاعات جمعیت‌شناختی و سؤالات مرتبط با کیفیت و ضرورت لاغ بوك بود. پرسشنامه اطلاعات جمعیت‌شناختی شامل سن،

آموزش بالینی مهم‌ترین بخش در آموزش پرستاری و از اجزای لاینک آن است [۳-۱]. آموزش بالینی را می‌توان به صورت فعالیتی تسهیل کننده برای یادگیری در محیط بالینی دانست که در طی آن دانشجویان با حضور بر بالین بیمار تجربیاتی کسب می‌کنند و در تعامل با استاد و محیط، مفاهیم آموخته شده را در عمل به کار می‌گیرند. در آموزش بالینی، فرستی برای دانشجو فراهم می‌شود تا دانش نظری خود را به مهارت‌های ذهنی، روانی و حرکتی متنوعی که برای مراقبت از بیمار ضروری است، تبدیل کند [۴]. داشتن روش‌های مناسب ارزشیابی در بالین امری ضروری است. در واقع ارزشیابی مهارت‌های بالینی از مهم‌ترین موارد ارزشیابی دانشجویان محسوب می‌شود [۵]. ارزشیابی فرایند یاددهی و یادگیری، از فعالیت‌های موردنظر در مؤسسات آموزشی است. به کارگیری تکنیک‌های نوین آموزشی، افزایش بهره‌وری مراکز آموزشی و درنهایت ارتقای کارایی، هدفی است که در تمامی مراکز آموزشی دنیا دنبال می‌شود، اما در مورد رشته‌های علوم‌پزشکی که به طور مستقیم با حفظ و ارتقای سلامت مردم و جامعه در ارتباط هستند، از توجه بیشتری برخوردار است و سعی بر آن است تا با استفاده از روش‌های جدید بتوان میزان اثربخشی آموزش پزشکی را بهتر کرد [۶].

روش‌های متعددی برای ارزشیابی بالینی وجود دارد. از این میان، لاغ بوك به عنوان یکی از مؤثرترین شیوه‌های ارزشیابی معروفی شده است [۵]. لاغ بوك و سیله ثبت فراگیر محور است که آموزش‌نامه، گزارش روزانه و دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی هم نامیده می‌شود. آموزش‌نامه و سیله ساده‌ای برای فراگیران است که چارچوبی برای سازماندهی و ثبت فعالیت‌های آموزشی مختلف فراهم می‌کند و باعث صرفه‌جویی در زمان می‌شود [۸]. یک لاغ بوك ایدئال باید قابل اجرا و مورد قبول دانشجویان باشد و امکان جمع آوری سریع و صحیح داده‌های مرتبط با اهداف آموزشی را برای تحلیل به موقع و دادن بازخورد به دانشجویان فراهم کند [۱۰].

lag بوك ایدئال این امکان را می‌دهد که دانشجو بداند چه چیزی را باید فرا گیرد و چگونه و از چه طریق سنجیده شود. دانشجو فهرستی از اهداف آموزشی و مهارت‌های بالینی ای که باید کسب کند و نوع بیمارانی را که باید ببیند، در اختیار خواهد داشت. به این ترتیب، ساختار و تمرکز در زمینه یادگیری و ارزیابی در یک محیط تجربی حقیقی و امکان آموزش یکنواخت فراهم می‌شود [۱۱]. به عبارتی فعالیت‌های آموزشی نظم می‌یابد و وظیفه استاد و دانشجو مشخص می‌شود. همچنین توجه استاد به انتخاب روش‌های مناسب جلب و ارزشیابی استاد توسط مؤسسه آموزشی تسهیل و باعث می‌شود استاد و دانشجو با اعتماد بیشتری در بالین حاضر شوند و بالاخره ارزیابی پایان دوره دانشجو نیز آسان‌تر صورت می‌گیرد [۱۲].

جدول ۱. فراوانی مشخصات جمعیت شناختی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم شرکت کننده در مطالعه

مشخصات جمعیت شناختی	تعداد (درصد)
سن	زیر ۲۵ سال
	بالای ۲۵ سال
جنسیت	پسر
	دختر
تاهل	مجرد
	متاهل
قطع	استیوپنت
	اکسترن
	ایترن

یافته‌ها

۹۴ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم در مطالعه شرکت کردن و استیوپنت (۴۱/۵ درصد)، اکسترن (۴۱/۵ درصد)، اینترن (۱۷/۰ درصد)، بودند. اکثریت آن‌ها زیر ۲۵ سال (۶۰/۶ درصد) و مجرد (۶۷/۱ درصد) بودند. ۱/۶۹ درصد از آن‌ها مؤنث و مابقی مذکور بودند (جدول شماره ۱).

میانگین نمره دیدگاه دانشجویان پزشکی نسبت به کاربرد لاغ بوک در بخش‌های بالینی $69/49 \pm 18/84$ بوده است که برای مقایسه استانداردسازی شده و نمرات براساس درصد محاسبه شد. میانگین نمره دیدگاه دانشجویان پزشکی نسبت به کاربرد لاغ بوک $46/51 \pm 26/16$ بوده است که پایین‌تر از سطح متوسط (کات پوینت ۵۰) قرار داشت. همچنین میانگین نمره دیدگاه دانشجویان پزشکی در ابعاد پیامدهای موردنظر در طراحی فرمت

جنسيت، بومي یا غيربومي، ساكن خوابگاه یا منزل مسكوني، وضعیت تأهل و مقطع تحصیلى بود. پرسشنامه مرتبط با لاغ بوک منشکل از ۳۶ سؤال است که دیدگاه مشارکت کنندگان را درخصوص لاغ بوک در ۳ حیطه ضرورت استفاده از لاغ بوک، شامل ۸ سؤال؛ کیفیت محتواي لاغ بوک از دیدگاه دانشجویان، شامل ۲۱ سؤال و طراحی فرمت و فرایند اجرای لاغ بوک از دیدگاه دانشجویان، شامل ۷ سؤال بررسی می‌شود. مقیاس پرسشنامه، ۳ درجه‌ای لیکرت (بلی=۳، تا حدودی=۲ و خیر=۱) بود. حداقل نمره ۳۶ و حداًکثر نمره ۱۰۸ بود. روایي و پایايانی پرسشنامه در مطالعه نجفي و همكاران مورد تأييد قرار گرفت [۱۷]. تجزيه و تحليل اطلاعات با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۱ و با استفاده از آمار توصيفي (ميانگين، انحراف معيار، فراوانی و درصد) و آزمون‌های آماري استنباطي در سطح معنی‌داری $P < 0/05$ درنظر گرفته شد.

جدول ۲. شاخص‌های آمار توصيفي نمره دیدگاه دانشجویان پزشکي نسبت به کاربرد لاغ بوک در بخش‌های بالیني

متغير	نمره كل دیدگاه دانشجویان	ميانگين ± انحراف معيار
	نمره	$69/49 \pm 18/84$
	نمره از ۱۰۰	$46/51 \pm 26/16$
پيامدهای موردنظر در طراحی فرمت و فرایند اجرای لاغ بوک	نمره	$13/26 \pm 4/48$
	نمره از ۱۰۰	$33/68 \pm 31/98$
ضرورت استفاده از لاغ بوک	نمره	$15/43 \pm 5/1$
	نمره از ۱۰۰	$46/48 \pm 31/30$
کیفیت محتواي لاغ بوک از دیدگاه دانشجویان	نمره	$40/80 \pm 11/88$
	نمره از ۱۰۰	$47/142 \pm 28/28$

جدول ۳. دیدگاه دانشجویان پزشکی نسبت به کاربرد لاگ بوک در بخش‌های بالینی بر حسب گویه‌های پرسشنامه

تعداد (درصد)				حیطه
بلی	تا حدودی	خیر		
۱۹(۲۰/۲)	۴۰(۴۲/۶)	۲۵(۳۷/۲)	استفاده از لاگ بوک در کارآموزی ضروری است.	
۱۹(۲۰/۲)	۴۲(۴۴/۷)	۳۳(۳۵/۱)	استفاده از لاگ بوک سبب افزایش انگیزه دانشجویان می‌شود.	
۱۸(۱۹/۱)	۴۲(۴۴/۷)	۳۴(۳۶/۲)	استفاده از لاگ بوک سبب ارزیابی بهتر استاد از دانشجو می‌شود.	
۲۶(۲۷/۷)	۳۷(۳۹/۴)	۳۱(۳۳/۰)	استفاده از لاگ بوک در فعالیت‌های آموزشی می‌شود	پیامدهای مورد نظر در طراحی فرم و فرایند اجرای لاگ بوک
۲۱(۲۲/۳)	۳۹(۴۱/۵)	۳۴(۳۶/۲)	استفاده از لاگ بوک سبب افزایش توانایی دانشجویان در انجام امور بالینی می‌شود.	
۲۸(۲۹/۸)	۳۹(۴۱/۵)	۲۷(۲۸/۷)	استفاده از لاگ بوک سبب افزایش آگاهی دانشجو از اهداف امور آموزشی می‌شود.	
۲۱(۲۲/۳)	۴۵(۴۷/۹)	۲۸(۲۹/۸)	استفاده از لاگ بوک سبب افزایش آگاهی دانشجو در ارتباط با مطالب تئوری مرتب‌با بالینی می‌شود.	
۲۸(۲۹/۸)	۴۴(۴۶/۸)	۲۲(۲۳/۴)	آشناسازی دانشجو با وظایف هر بخش	
۲۴(۲۵/۵)	۴۱(۴۳/۶)	۲۹(۳۰/۹)	هدفمندسازی تلاش دانشجویان به سمت یادگیری وظایف تعیین شده	
۲۵(۲۶/۶)	۳۱(۳۳/۰)	۳۸(۴۰/۴)	هدفمندسازی تلاش استادی در مسیر یاددهی وظایف تعیین شده	
۱۹(۲۰/۲)	۴۲(۴۴/۷)	۳۳(۳۵/۱)	ایجاد مطالب آموزشی برای دانشجویان	ضرورت استفاده از لاگ بوک
۲۹(۳۰/۹)	۳۲(۳۴/۰)	۳۳(۳۵/۱)	ایجاد تعامل آموزشی سودمند بین یادگیرنده و یادگیرنده	
۲۶(۲۷/۷)	۳۳(۳۵/۱)	۳۵(۳۷/۲)	ترغیب استادی به مشاهده تمرین دانشجو و ارائه بازخورد	
۲۵(۲۶/۶)	۳۸(۴۰/۴)	۳۱(۳۳/۰)	مستندسازی فعالیت درون‌بخشی دانشجویان	
۲۴(۲۵/۵)	۳۸(۴۰/۴)	۳۲(۳۴/۰)	آشنایی با حدود وظایف دانشجو در بیماری‌های شایع	
۲۹(۳۰/۹)	۳۲(۳۰/۰)	۳۳(۳۵/۱)	اهداف آموزشی دوره در لاگ بوک گنجانده شده است.	
۳۰(۳۱/۹)	۳۳(۳۵/۱)	۳۱(۳۳/۰)	حدائق‌های آموزشی هر دوره در لاگ بوک گنجانده شده است.	
۲۲(۲۳/۴)	۳۷(۳۹/۴)	۳۵(۳۷/۲)	مقررات درون‌بخشی هر دوره در لاگ بوک گنجانده شده است.	
۲۰(۲۱/۳)	۳۶(۳۸/۳)	۲۸(۴۰/۴)	فهرست منابع مطالعاتی دانشجو در لاگ بوک گنجانده شده است.	
۳۰(۳۱/۹)	۳۸(۴۰/۴)	۲۶(۲۷/۷)	مهارت‌های بالینی که دانشجو در طول هر دوره باید بیاموزد در لاگ بوک گنجانده شده است	کیفیت محتوای لاگ بوک از دیدگاه دانشجویان
۱۸(۱۹/۱)	۴۳(۴۵/۷)	۳۳(۳۵/۱)	ارائه کنفرانس‌های علمی که در هر دوره معمولاً انجام می‌دهید در لاگ بوک گنجانده شده است.	
۲۳(۲۴/۵)	۳۸(۴۰/۴)	۳۳(۳۵/۱)	گزارش کلی از تعداد فعالیت‌های بالینی انجام شده در هر دوره در لاگ بوک گنجانده شده است.	
۱۸(۱۹/۱)	۳۵(۳۷/۲)	۴۱(۴۳/۶)	مهارت‌های اخلاقی حرفه‌ای در لاگ بوک گنجانده شده است	

تعداد (درصد)			حیطه
بلی	تا حدودی	خیر	
۲۰(۲۱/۳)	۴۰(۴۲/۶)	۳۳(۳۶/۲)	اهداف آموزشی ذکر شده در لای بوك منطبق بر طرح درس بالینی است.
۲۶(۲۷/۷)	۳۴(۳۶/۲)	۳۴(۳۶/۲)	حدائق های آموزشی ذکر شده در لای بوك منطبق بر طرح درس بالینی است.
۳۳(۳۴/۰)	۲۷(۲۸/۷)	۳۵(۳۷/۲)	مقررات درون بخشی ذکر شده در لای بوك منطبق بر طرح درس بالینی است.
۲۳(۲۴/۵)	۲۹(۳۰/۹)	۴۲(۴۴/۷)	رفزنس های ذکر شده در لای بوك منطبق بر طرح درس بالینی است.
۲۶(۲۷/۷)	۳۷(۳۹/۴)	۳۱(۳۳/۰)	فعالیت های در نظر گرفته شده در لای بوك منطبق بر نیاز دانشجویان است.
۲۴(۲۵/۵)	۴۰(۴۲/۶)	۳۰(۳۱/۹)	فعالیت های در نظر گرفته شده در لای بوك منطبق بر امکانات بیمارستانی است.
۲۶(۲۷/۷)	۳۷(۳۹/۴)	۳۱(۳۳/۰)	اطلاعات خواسته شده در خصوص هر فعالیتی، بجا و مناسب است.
۲۵(۲۶/۶)	۴۴(۴۶/۸)	۲۵(۲۶/۶)	فعالیت های در نظر گرفته شده در لای بوك منطبق بر توانایی دانشجویان است.
۴۴(۴۶/۸)	۲۲(۲۵/۵)	۲۶(۲۷/۷)	برخی از فعالیت های در نظر گرفته شده در لای بوك اضافی است.
۳۵(۳۷/۲)	۳۵(۳۷/۲)	۲۴(۲۵/۵)	فرمت ظاهری لای بوك مطلوب است.
۲۹(۳۰/۹)	۲۹(۳۰/۹)	۳۶(۳۸/۳)	بخشی برای توصیه استاد در مورد اشکالات دانشجو در لای بوك وجود دارد.
۳۱(۳۳/۰)	۳۵(۳۷/۲)	۲۸(۲۹/۸)	بخشی برای ارزشیابی استاد از دانشجو در لای بوك وجود دارد.
۳۶(۳۸/۷)	۲۵(۲۶/۹)	۳۲(۳۴/۴)	بخشی برای خودارزیابی دانشجو در لای بوك وجود دارد.

جدول ۴. دیدگاه دانشجویان پزشکی نسبت به کاربرد لای بوك در بخش های بالینی بر حسب مشخصات جمعیت شناختی

P	میانگین \pm انحراف معیار دیدگاه دانشجویان	مشخصات جمعیت شناختی	
		سن	جنسیت
۰/۵۰	۴۵/۱۵ \pm ۲۵/۵۳	زیر ۲۵ سال	ذکر
	۴۸/۶۱ \pm ۲۷/۲۳	بالای ۲۵ سال	
۰/۹۸	۴۶/۷۹ \pm ۲۴/۵۹	مذکور	متاهل
	۴۶/۷۹ \pm ۲۷/۰۲	مؤنث	
۰/۴۲	۴۹/۸۰ \pm ۲۴/۷۵	مجرد	اسنون
	۵۰/۰۰ \pm ۲۸/۹۳	متاهل	
۰/۳۹	۴۲/۱۳ \pm ۲۶/۵۱	استیومن	قطع
	۴۹/۶۴ \pm ۲۳/۴۲	اکسترن	
	۴۹/۵۷ \pm ۳۱/۴۳	ایتن	

به بررسی لاغ بوك در بخش‌های بالینی از دیدگاه استاید و دانشجویان پرستاری پرداختند. براساس نتایج ۸۷/۵ درصد استاید و ۴۴ درصد دانشجویان استفاده از لاغ بوك را در واحدهای عملی ضروری می‌دانستند. هر ۲ گروه کیفیت محتوای دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی را در خصوص ارائه کنفرانس‌ها، خودارزی‌بایی دانشجو، ارزشیابی، فهرست مراجع مطالعاتی، مهارت‌های اخلاق حرفة‌ای و مقررات درون‌بخشی ضعیف ارزیابی کردند.

۸۳/۳ درصد از استاید و ۳۴ درصد از دانشجویان معتقد بودند حداقل‌های آموزشی هر دوره در لاغ بوك گنجانده شده است؛ این در حالی است که بیش از ۶۰ درصد از استاید و دانشجویان معتقد بودند که فعالیت‌های در نظر گرفته شده در لاغ بوك منطبق با نیاز دانشجویان نیست. میانگین نمره کل دانشجویان [۱۷] ۴۳/۲۲±۹/۸ و استاید ۵۲/۵۸±۹/۱۸ گزارش شده است که میانگین نمره دیدگاه دانشجویان در این مطالعه مشابه با پژوهش حاضر است. همچنین میانگین نمره دیدگاه دانشجویان پزشکی در ابعاد پیامدهای موردنظر در طراحی فرمت و فرایند اجرای لاغ بوك، ضرورت استفاده از لاغ بوك و کیفیت محتوای لاغ بوك از دیدگاه دانشجویان نیز در مطالعه حاضر پایین‌تر از سطح متوسط قرار داشته است که مطابق با پژوهش گزارش شده بوده است.

گلمکانی و همکاران به بررسی دیدگاه دانشجویان مامایی درباره ارزشیابی بالینی مبتنی بر دفترچه ثبت مهارت‌های بالینی پرداختند. براساس نتایج گزارش شده دیدگاه دانشجویان مامایی درمورد استفاده از لاغ بوك در ارزشیابی بالینی مثبت است و بیشتر دانشجویان نگرش مثبتی به ضرورت لاغ بوك داشتند [۲۰]، اما در مطالعه حاضر ضرورت استفاده از لاغ بوك در دانشجویان پزشکی پایین‌تر از سطح متوسط گزارش شد. بنابراین در این گروه از دانشجویان برای ارتقای دیدگاه آنان نیاز به بررسی عوامل مؤثر بر کاهش دیدگاه آنان نسبت به ضرورت اجرای لاغ بوك بود.

موفقی و همکاران به بررسی اثربخشی لاغ بوك کارآموزی از دیدگاه دانشجویان و استاید در دانشگاه علوم‌پزشکی مشهد پرداختند. [۸۳] درصد ۷۱ دانشجو و [۸۱] درصد ۴۰ استاد میزان صحت اطلاعات مندرج در لاغ بوك‌ها را به طور متوسط کمتر از ۶۰ درصد گزارش کردند [۴۹] درصد. ۲۵ استاد معتقد بودند که لاغ بوك بایستی به عنوان سند فعالیت درون‌بخشی دانشجویان، نمره داشته باشد و در عین حال [۵۱] درصد ۴۳ دانشجو معتقد بودند این کار ثابت اطلاعات کذب را فرازیش خواهد داد. علاوه‌بر این دانشجویان نسبت به ساختار و روش اجرای لاغ بوك اعتراض داشتند [۱۲].

در مطالعه حاضر نیز پیامدهای موردنظر در طراحی فرمت و فرایند اجرای لاغ بوك و کیفیت محتوای لاغ بوك از دیدگاه دانشجویان پایین‌تر از سطح متوسط گزارش شد. بنابراین چنانچه

و فرایند اجرای لاغ بوك، ضرورت استفاده از لاغ بوك و کیفیت محتوای لاغ بوك از دیدگاه دانشجویان نیز پایین‌تر از سطح متوسط (کات پوینت ۵۰) قرار داشت (جدول شماره ۲). جدول شماره ۳ فراوانی و درصد دیدگاه دانشجویان پزشکی نسبت به کاربرد لاغ بوك در بخش‌های بالینی بر حسب گویه‌های پرسشنامه را نشان می‌دهد.

جدول شماره ۴ نمره دیدگاه دانشجویان پزشکی نسبت به کاربرد لاغ بوك در بخش‌های بالینی بر حسب مشخصات جمعیت‌شناختی را نشان می‌دهد. نتایج آزمون ناپارامتری نشان داد نمره دیدگاه دانشجویان پزشکی نسبت به کاربرد لاغ بوك در بخش‌های بالینی بر حسب مشخصات جمعیت‌شناختی معنی‌دار نیست ($P > 0.05$).

بحث

lag بوك ابزاری ساده برای دانشجویان است که چارچوبی برای سازماندهی و ثبت فعالیت‌های آموزشی مختلف فراهم می‌کند و باعث صرفه‌جویی در زمان می‌شود. از طرفی lag بوك با کم کردن فاصله بین تئوری و بالین به دانشجویان و استاید در رسیدن به اهداف اموزشی کمک می‌کند [۱۷]. مطالعه حاضر باهدف بررسی دیدگاه دانشجویان پزشکی نسبت به کاربرد lag بوك در بخش‌های بالینی بیمارستان‌های آموزشی درمانی دانشگاه علوم‌پزشکی جهرم انجام شد. ۹۴ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم‌پزشکی جهرم با میانگین سنی تقریباً کمتر از ۲۵ سال در مطالعه شرکت کردند. براساس نتایج حاصل از مطالعه حاضر میانگین نمره دیدگاه دانشجویان پزشکی نسبت به کاربرد lag بوك در بخش‌های بالینی بیمارستان‌های آموزشی درمانی دانشگاه علوم‌پزشکی جهرم با میانگین سنی تقریباً کمتر از ۲۵ سال در مطالعه شرکت کردند. براساس نتایج حاصل از مطالعه (کات پوینت ۵۰) قرار داشت. مطالعات مختلف به بررسی دیدگاه اعضاً مختلف کادر درمان در ارتباط با lag بوك پرداخته‌اند.

حمیدی و همکاران به بررسی دیدگاه دانشجویان پرستاری نسبت به کاربرد lag بوك در بخش‌های بالینی پرداختند. براساس نتایج گزارش شده در این مطالعه دیدگاه نیمی از دانشجویان درخصوص lag بوك مثبت گزارش شد [۱۸] که بالاتر از مطالعه حاضر بوده است. از دلایل این تفاوت می‌توان به متفاوت بودن جمعیت بررسی شده در این مطالعه اشاره کرد. فضل جو و همکاران به بررسی رضایتمندی دانشجویان و مریبان پرستاری از lag بوك دروس پرستاری بزرگسالان و پرستاری سالمندی پرداختند. برای اساس دیدگاه دانشجویان درمورد استفاده از lag بوك در اکثریت گویه‌ها، همچون آشنایی با وظایف و اهداف کارآموزی، روشن شدن انتظارات، تمرکز یاددهی و یادگیری و برانگیختن نیازهای آموزشی در سطح رضایت متوسط بوده است [۱۹].

در این مطالعه نیز نتایج بالاتر از پژوهش حاضر گزارش شد که می‌تواند به دلیل متفاوت بودن جمعیت موربد بررسی و کاربرد متفاوت lag بوك در بخش نامبرده شده باشد. نجفی و همکاران

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسنده‌گان، این مقاله تعارض منافع ندارد.

تشکر و قدردانی

از واحد توسعه تحقیقات بالینی **بیمارستان پیمانیه شهرستان جهرم** بابت همکاری در اجرای این مطالعه قدردانی می‌شود.

بتوان با اجرای برنامه‌های مدون کیفیت لاغ بوك و فرایند اجرای آن را بهبود بخشید، می‌توان دیدگاه دانشجویان را نیز به طور چشمگیری ارتقا داد. در این راستا برخی مطالعات گزارش کردند که برگزاری جلسات آموزشی برای اجرای لاغ بوك ضروری است [۲۱].

همچنین توجه به بازنگری در محتوای آن به طور دائم امری مهم است و با تعامل گروههای آموزشی و سنجش لاغ بوك در پایان هر نیم سال می‌توان به نقاط ضعف آن بی برد [۲۲]. روحی و همکاران به بررسی دیدگاه دانشجویان و استاید به اجرای لاغ بوك مهارت‌های بالینی کارشناسی هوشبری براساس آخرین کوریکولوم آموزشی پرداختند. نمرات ارزشیابی لاغ بوك از نظر استاید ($74\pm 9/428$) (از مجموع ۸۴ نمره) و دانشجویان ($52/70\pm 12/0$) هر دو در سطح مطلوب قرار داشت. از نظر استاید، بالاترین نمرات به ابعاد کیفیت محتوا و کمترین ضرورت استفاده از لاغ بوك اختصاص یافت و از نظر دانشجویان بیشترین نمرات به نحوه تکمیل لاغ بوك و کمترین پیامدهای مورد نظر در طراحی فرمت و فرایند داده شد [۲۲]. این مطالعه از جهت دیدگاه دانشجویان نسبت به لاغ بوك میانگین بالاتری از مطالعه حاضر را گزارش کرد، اما از جهت ضعیف بودن در طراحی فرمت و فرایند از دیدگاه دانشجویان مشابه با پژوهش حاضر بود.

نتیجه‌گیری

براساس نتایج حاصل از مطالعه حاضر دیدگاه دانشجویان پژوهشی نسبت به کاربرد لاغ بوك پایین‌تر از سطح متوسط گزارش شد، بنابراین برای بهبود این دیدگاه به توجه ویژه به ابعاد پیامدهای موردنظر در طراحی فرمت و فرایند اجرای لاغ بوك، ضرورت استفاده از لاغ بوك و کیفیت محتوای لاغ بوك نیاز است.

از جمله محدودیت‌های این مطالعه می‌توان به عدم همکاری بعضی از دانشجویان برای شرکت در این مطالعه اشاره کرد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

این مطالعه مصوب کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی جهرم با کد اخلاق IR.JUMS.REC.1402.080 است.

حامی مالی

این مطالعه با حمایت مالی معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی جهرم انجام شده است.

مشارکت نویسنده‌گان

تمام نویسنده‌گان در آمده‌سازی این مقاله مشارکت داشتند.

References

- [1] Mahram B, Namdar Areshtanab H, Vahidi M, Mojali M, Hosseini Shaeidi L. [Achievement to the educational goals of undergraduate nursing students from view point of students and head nurses (Persian)]. *J Nurs Educ.* 2013; 1(2):29-35. [\[Link\]](#)
- [2] Abotalebi G, Vosoghi N, Sajadi A, Mohammad Nejhad E, Akbary M. [Evaluation of clinical education from the perspective of nursing students of Ardabil University of Medical Science in 2009 (Persian)]. *J Health.* 2010; 1(1):31-7. [\[Link\]](#)
- [3] Zarifnejad G, Rajabpoor M, Sharifi S, Mohsenizadeh M, Nejat-Mohammad A. [Comparison the effect of clinical evaluation by two methods of Case based Discussion and logbooks on satisfaction of nursing students (Persian)]. *Res Med Educ.* 2019; 11(3):30-8. [\[DOI:10.29252/rme.11.3.30\]](#)
- [4] Sanatkhanl M, Molla Z, Akbari M. [Evaluation of the Students' Perception about Clinical Education and Examination in Mashhad School of Dentistry (Iran) in 2009 (Persian)]. *J Mashhad Dent Sch.* 2012; 36(3):211-22. [\[DOI:10.22038/JMDS.2012.481\]](#)
- [5] Sabzevari S, Abbaszadeh A, Borhani F. [Perception of nursing faculties from clinical assessment challenges in students: A qualitative study (Persian)]. *Strides Dev Med Educ.* 2013; 10(3):385-97. [\[Link\]](#)
- [6] Tahergorabi Z, Moodi M, Kazemi T. [The need for reviewing log books in Birjand University of Medical Sciences clinical wards: Letter to Editor (Persian)]. *J Birjand Univ Med Sci* 2017; 24(2):154-7. [\[Link\]](#)
- [7] Asadi lari M, Moshfeghy Z, Shahpari M, Mohammad Alian F. [Midwifery students' satisfaction with logbook as a clinical evaluation tool in Shiraz University of Medical Sciences (Persian)]. *Iran J Med Edu.* 2015; 15:170-80. [\[Link\]](#)
- [8] Mohammadi A, Khaghanizade M, Ebadi A, Amiri F, Raesifar A. [Log book; A method of evaluating education and feedback strategy in nursing (Persian)]. *Iran J Educ Strateg.* 2010; 3(1):15-6. [\[Link\]](#)
- [9] Asgari H, Ashoorion V, Ehsanpour S. [Teaching and evaluation of field training course for health services management undergraduates: Conventional and logbook methods (Persian)]. *Iran J Med Educ.* 2017; 16(61):552-60. [\[Link\]](#)
- [10] Lotfi M, Zaman Zadeh V, Abdillahzadeh F, Seyed Rasooli E; Jabarzadeh F. [Effect of log book application on nursing students' learning in women (Persian)]. *Tabriz Nurs Midwifery J.* 2011; 5(19):33-8. [\[Link\]](#)
- [11] Murray E, Alderman P, Coppola W, Grol R, Bouhuys P, van der Vleuten C. What do students actually do on an internal medicine clerkship? A log diary study. *Med Educ.* 2001; 35(12):1101-7. [\[DOI:10.1046/j.1365-2923.2001.01053.x\]](#) [\[PMID\]](#)
- [12] Blake K. The daily grind--use of log books and portfolios for documenting undergraduate activities. *Med Educ.* 2001; 35(12):1097-8. [\[DOI:10.1046/j.1365-2923.2001.01085.x\]](#) [\[PMID\]](#)
- [13] Movaffagh Z, Shoeibi A, Bahari A, Khajedaluee M. [The efficiency of medical extern's logbook from the viewpoints of externs and faculties of Mashhad University of Medical Sciences: An integration of qualitative and quantitative methods (Persian)]. *Iran J Med Educ.* 2014; 13(11):950-9. [\[Link\]](#)
- [14] Heidari H, Akbari N. Developing and implementing logbook in teaching principles and techniques to nursing and midwifery students: Mixed method study. *Future Med Educ J.* 2017; 7(1):14-8. [\[DOI:10.22038/FMEJ.2017.8552\]](#)
- [15] Nakhaeizadeh A, Karimi H, Fotokian Z, Hasansoroori M, Babayani M. [The perspective of nursing students and clinical instructors from logbook-based evaluation (Persian)]. *Iran J Med Educ.* 2021; 21:455-63. [\[Link\]](#)
- [16] Ashk Torab T, Pirooz F. [The effect of using a log book on nursing students' clinical competence in intensive care unit (Persian)]. *J Educ Stud.* 2020; 8(1):1-8. [\[Link\]](#)
- [17] Najafi F, Kermansaravi F, Mirmortazavi M, Gheisaranpour H. [The efficacy of logbook in clinical wards from the viewpoints of nursing faculty members and students (Persian)]. *Res Med Educ.* 2017; 9(3):64-55. [\[DOI:10.29252/rme.9.3.64\]](#)
- [18] Hamidi Z, mahdavian M, Jajvandian R, Bashirian S. [View of the nursing students regarding the use of logbook in clinical wards (Persian)]. *Iran J Med Educ.* 2022; 22:199-207. [\[DOI:10.48305/22.28\]](#)
- [19] Fazljo E, Nasiriani K, Tavangar H, Dehghani N. [Survey of nursing students and educators' satisfaction with the logbook of adult-elderly nursing courses (Persian)]. *Med Educ J.* 2022; 10(1):19-30. [\[DOI:10.22088/mededj.10.1.19\]](#)
- [20] Golmakani N, Yousefzadeh S. [The midwifery students' perspective about clinical evaluation based on log book (Persian)]. *J Res Dev Nurs Midw* 2012; 9(1):103-11. [\[Link\]](#)
- [21] Jud SM, Cupisti S, Frobenius W, Benn S, Winkler A, Antoniadis S, et al. Logbooks alone are not enough: Initial experience with implementing a logbook for medical students in a clinical internship in gynecology and obstetrics. *Eur J Med Res.* 2020; 25(1):15. [\[DOI:10.1186/s40001-020-00413-6\]](#) [\[PMID\]](#) [\[PMCID\]](#)
- [22] Rohi Safaie S, Fotohi P, Vash S. [Examining the views of students and professors on the implementation of the logbook of clinical skills of the Bachelor of Anesthesiology based on the state-of-the-art educational curriculum (Persian)]. *Iran J Med Educ.* 2023; 23:63-70. [\[DOI:10.48305/23.63\]](#)

This Page Intentionally Left Blank